

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10411/2024
12.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЋЋ из ..., ЕЕ из ... и ЖЖ из ..., чији је заједнички пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2278/23 од 21.02.2024. године, у седници одржаној 12.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2278/23 од 21.02.2024. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у у Новом Саду Гж 2278/23 од 21.02.2024. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 51237/2021 од 27.06.2023. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиљама АА и ББ исплати по 2.883.951,93 динара, а тужиоцима ВВ, ГГ, ДД, ЋЋ, ЕЕ и ЖЖ исплати по 92.336,52 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да им солидарно накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом солидарно на име накнаде трошкова целог поступка исплате 262.125,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2278/23 од 21.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у

Новог Саду П 51237/21 од 27.06.2023. године, којом је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужилама АА и ББ исплати по 2.883.951,93 динара, а тужиоцима ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ исплати по 92.336,52 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате,, као и да им солидарно на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 1.464.612,36 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23, у даљем тексту: ЗПП), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле АА и ББ су законске наследнице са по 1/2 иделаног дела на заоставштини пок. 33 по основу решња о наслеђивању Јавног бележника Шпире Блешиха од 07.09.2021. године. Пок. 33 је уписана као власник некретнине уписане у ЛН бр. ... КО Нови Сад 4 - кат. парцела бр. ... од 176 м2, као сувласник са 3298/6342 иделаног дела некретнине уписане у ЛН ... КО Нови Сад - кат.парцела бр. ... од 219 м2 и на некретнини уписаној у ЛН ... КО Нови Сад 4 – кат. парцела ... од 3169 м2. Тужиоци ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ су сувласници са по 63/6342 дела некретнине уписане у ЛН бр. ... КО Нови Сад – кат. парцела ... укупне површине 3169 м2. Планом детаљне регулације подручје становања „Сајлово“ у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 27/07) када је још постојала основна парцела ..., иста је планирана делом за јавне саобраћајне површине-делове регулација улица, а делом за породично становање. На основу овог Плана извршена је парцелација. Према Плану генералне регулације простора за мешовиту намену западно од Суботичког булевара и северно од Булевара Војводе Степе у Новом Саду „Службени лист Града Новог Сада“, бр. 15/12...25/21) предметне парцеле се налазе у грађевинском подручју Града Новог Сада и намењене су за јавну површину – улицу на којима је важећим планом одређена регулациона линија. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П 7183/16 од 18.09.2017. године обавезан је тужени да сада пок. 33, правном претходнику тужила АА и ББ исплати 4.783.177,92 динара на име одузетих и приведених намени 49% парцеле ..., што чини 1552 м2, 51,7% кат. парцеле ..., што чини 91 м2 и 64,8% кат. парцеле ..., што чини 142 м2. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П 16454/18 од 16.01.2019. године обавезан је тужени да да тужиоцима, између осталих ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ исплати по 61.199,72 динара на име одузетих 49% парцеле ..., што чини 1552 м2. Парцеле бр. ..., ...

и .. КО Нови Сад 4 се налази на територији Месне заједнице „Сајлово“, као делови улице ... (парцела бр. ...) и улице Горње Сајлово (парцеле бр. ... и ..) су део уличне мреже насељеног места Нови Сад. Парцела ... укупне површине 3169/2 је планском документацијом ушла у састав улице ... и издвојена је за јавну саобраћајну површину, а парцеле бр. .. површине 176 м² и .. површине 219 м² су планском документацијом ушле у састав Горње Сајлово и издвојене су за јавну саобраћајну површину у целости. Комплетно су опремљене инфраструктуром, односно водном, електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром, а саобраћајна површина је изграђена од асфалтног застора. Тржишна вредност предметних парцела је 49,02 евра/м², односно 5751,34 динара/м², а тужиоцима је остала неисплаћена накнада за 51% кат. парц ..., што чини 1616 м², 48,3% кат. парц. ..., што чини 85м² и 35,5% кат. парц. ..., што чини 78 м².

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом члана 58. став 2. Устава Републике Србије, Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и одредаба Закона о основама својинско-правних односа оценили да је тужбени захтев основан и да тужиоцима за неисплаћене сувласничке делове на предметним парцелама припада накнада и то тужилама АА и ББ за 85 м² кат.парц. .. спрам њихових сувласничких удела од по 1/2 дела износ од по 244.431,95 динара, за 78м² кат.парц. .. спрам њихових сувласничких удела од по 1/2 дела износ од по 224.302,26 динара и за 1616 м² кат.парц. ... сувласничких удела од по 1649/6342 дела износ по 2.415.562,80динара. Тужиоцима ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ за 1616 м² кат.парц. ... спрам њихових сувласничких удела од по 63/6342 дела припада износ од по 92.336,52 динара. Према датим разлзозима предметне парцеле се и даље налазе у сусвојини тужилаца, нису прешле у јавну својину, али је тужиоцима због планиране намене која је фактички реализована онемогућено мирно уживање поседа. До онемогућавања мирног уживања имовине није дошло фактичким радњама туженог и депоседирањем тужилаца, већ доношењем урбанистичких планова којима је предвиђено да се на предметним парцелама изгради улица. Тужиоци нису изгубили стварно право на предметним парцелама, али је њихово право сусвојине реално изгубило суштину, што представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено Уставом Републике Србије, а које оправдавају досуду новчане накнаде у висини тржишне вредности парцела.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 58. Устава Републике Србије, озмеђу осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Из наведене уставне одредбе произилази да до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињена у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Чланом 1. ставом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Ставом 2. истог члана прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др). Сходно одредби члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови, тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др). Према ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица, који нису део ауто-пута или државног пута првог и другог реда и тргова и јавних површина, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, делови предметних парцела на којима су тужиоци носиоци права својине односно сусвојине, према урбанистичким планским документима туженог Града Новог Сада су предвиђени за јавну површину – делом за саобраћајнице; делове регулација улица, а делом за породично становање. Међутим, тиме није извршена промена титулара стварног права, нити је због чињенице да је плански акт донет, спорно земљиште постало јавна својина. Такође, поступак одузимања земљишта није спроведен на начин прописан Законом о експропријацији, нити је земљиште у описаној површини фактички одузето од тужилаца и приведено намени за коју је предвиђено планским актима. У таквој ситуацији, за промену облика својине из приватне у јавну и исплату тражене новчане накнаде у висини тржишне вредности земљишта као за одузето право својине, није довољно само да је оно планским актима јединице локалне самоуправе одређено за јавну површину, већ је нужно да је земљиште и одузето и да се користи као јавна површина, чиме би власник био онемогућен да на њему остварује власничка права у пуном обиму, што овде није случај. Предметно земљиште на деловима спорних парцела од тужилаца није ни правно ни фактички одузето и приведено намени предвиђеној планским актима, јер није промењена намена земљишта, нити се спорни делови парцела користе као улица – јавни пут (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима („Сл. гласник РС“, бр. 101/2005... 93/2012), па оно не представља још увек површину јавне намене, због чега би тужени био у обавези да исплати тужиоцима њихову тржишну вредност. Сама чињеница да је плански акт донет не може се сматрати привођењем земљишта намени, јер се тек спровођењем законске процедуре за одузимање земљишта или непосредним одузимањем и лишавањем власника да земљиште користи у пуном обиму

својих власничких овлашћења, стичу услови за промену титулара стварног права, исплату тржишне накнаде и обавезу туженог да спроведе поступак парцелације и изврши упис свог права својине.

Предметне кат.парцеле се не користе у спорним деловима као јавна површина, па не представљају још увек површину јавне намене, због чега би тужени био у обавези да исплати тужиоцима њихову тржишну вредност, јер плански акт који није фактички спроведен не може бити основ стицања права јавне својине туженог. Следствено изложеном, по оцени Врховног суда, тужиоцима се не може досудити накнада у висини тржишне вредности њихових непокретности. Таква накнада досуђује се само власнику који је лишен своје имовине, што овде није случај, јер плански акти нису спроведени и земљиште није фактички приведено планској намени без спровођења одговарајућег управног поступка. Плански акт који није фактички спроведен не може бити ни основ стицања права јавне својине туженог. Стога је неприхватљиво становиште да пропуст надлежних органа да током дужег временског периода не приведу земљиште намени и спроведу поступак експропријације, представља повреду права на имовину, односно ограничење мирног уживања имовине тужилаца. Право тужилаца на исплату накнаде за део предметног земљишта може настати тек у моменту када им тужени земљиште формално или фактички одузме без исплате одговарајуће новчане накнаде.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Према коначном успеху тужене у спору, применом чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају јој трошкови целог поступка у износу од 262.125,00 динара. Тужиоци се у спору налазе у положају формалних супарничара из члана 205. ЗПП, због чега се вредност предмета спора, меродавна за одлуку о висини трошкова поступка, одређује према вредности предмета спора односно главног захтева сваког од тужилаца засебно. Вредност предмета спора највишег побијаног дела правноснажне пресуде је 2.883.951,93 динара, па туженом према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката припада право на накнаду трошкова за састав одговора на тужбу у износу од 24.750,00 динара, за приступ заступника на три одржана рочишта у износу од по 29.250,00 динара (87.750,00 динара), за приступ заступника туженог на три неодржана рочишта у износу од по 16.875,00 динара (50.625,00 динара) и за састав жалбе и ревизије износ од по 49.500,00 динара (99.000,00 динара).

Из наведених разлога, на основу члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**